

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ШПАКІВСЬКОГО ВІТАЛІЯ СТАНІСЛАВОВИЧА

Власенко Руслана Петрівна

Доцент кафедри екології та географії

кандидат біологічних наук

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Софія Рябченюк Михайлівна

Студентка 2 курсу спеціальності 014.07

Середня освіта (Географія)

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Анотація. У дослідженні висвітлено життєвий шлях Віталія Станіславовича Шпаківського – видного представника сучасної фізико-математичної школи, подано характеристику його наукової та педагогічної діяльності, з'ясовано роль і місце його наукового світосприйняття в розвитку науки.

Ключові слова: математика, фізика, вчитель, науковець, публікації.

Вступ. Розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, підвищення добробуту його членів, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлено зростання розвитку науки та створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової діяльності, цілеспрямованої політики у забезпеченні використання досягнень науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб. Низький рівень заробітної плати науковців

порівняно з їхніми колегами за кордоном спричиняє «відплив умів» з тимчасовим чи постійним характером, що впливає на розвиток науки в Україні. Актуальність теми дослідження зумовлена помітним розвитком науки в Україні за довгий період часу. Тому ми вирішили дослідити життєвий шлях одного з представників фізико-математичних наук, котрий вже в молоді роки захистив докторську дисертацію, гідно представляє нашу країну на міжнародній арені та лишається жити та працювати в Україні.

Мета роботи - дослідити життєвий та науковий шлях Шпаківського Віталія Станіславовича, як одного з представників сучасної наукової еліти України.

Завдання дослідження. Опрацювати літературу щодо даної проблематики; дослідити особливості життєвого та наукового шляху молодого доктора фізико-математичних наук Віталія Шпаківського; з'ясувати що ж стало поштовхом до вивчення природничих наук.

Матеріал зібрано та опрацьовано протягом 2020 року, яким слугували особисті архіви автора, його наукові праці та колекції.

Результати і обговорення: Народився В.С.Шпаківський 28 червня 1986 року в селі Гадзинці, що неподалік міста Житомир в звичайній сім'ї. У віці шести років разом з усіма дітьми пішов до школи. В другому класі у малого сільського хлопчика з'явилась не дитяча мрія стати вчителем. Ще не розуміючи за яким профілем, але впевнено знав, що обере саме цю професію. У п'ятому класі, коли з'явилися профільні предмети, Віталій зрозумів, що стане вчителем математики в школі та впевнено йшов до мети.

Окрім наукових інтересів Віталій – творча особистість. У дитинстві пише вірші. Він завжди хоче знати більше. З самого дитинства проводить вільний час бібліотеках. Якщо ж перечитуючи книги, журнали, газети знаходив щось цікаве для себе, то відразу виписував, роблячи нотатки. Згодом записи формували в папки, які мали назву: «Книга знань 1» та «Книга знань 2». У цих «Книгах» було зібрано матеріали газет, роздруківки, статті, газети, біографія видатних

людей та рукописи. Папки постійно поповнювалися новими матеріалами, які згодом використовував під час навчання та у професійній діяльності.

Згодом Віталій вступив до Житомирського обласного ліцею-інтернату для обдарованих дітей і вивчаючи профільний предмет, яким стала математика і тоді він впевнено сказав собі, що хоче вивчати точні науки в ліцеї. Навчаючись у 11 класі з Житомирського обласного ліцею-інтернату для обдарованих дітей написав наукову роботу на конкурс до Малої Академії Наук на тему: «Застосування похідної до дослідження критичних точок многочлена», яку успішно захистив.

Будучи випускником ліцею дуже хотів вступити до університету імені Івана Франка на фізико-математичний факультет. Проте батько та мама переконували юного хлопчика вступати до Житомирського політехнічного інституту, щоб здобути професію інженера. Але юнак впевнено йшов до своєї мети та вирішив вступати у вищий заклад за покликом душі та серця – до Житомирського державного факультету імені Івана Франка. І тут за словами Віталія вийшла дуже цікава ситуація. За допомогою олімпіади він вступає без екзаменів до політехнічного інституту. Батьки були впевнені, що їхній син пішов подавати документи саме до того закладу, куди вони хотіли, але – ні. Цілеспрямований та наполегливий Віталій пішов складати іспити до омріяного вузу на фізико-математичний факультет. Успішне складання екзаменів забезпечило юнакові вступ на бюджетну форму навчання до Житомирського державного університету імені Івана Франка у 2003 році. Під час навчання в університеті Віталій поставив собі за мету зробити все, щоб захистити спочатку кандидатську, а згодом і докторську дисертацію.

На перший курс молодий юнак прийшов вже знаючи програму першого курсу, завдяки цікавості та саморозвитку в галузі фізики та математики.

Буваючи в гостях у доктора фізико-математичних наук, він розповів мені дуже цікаву історію, що протягом навчання у нього був комплекс. Віталій переживав кожного разу, що може прийти на пару і не знати матеріал, який буде пояснювати викладач. Тому і впродовж навчання він не переставав ходити

до бібліотеки та сидіти днями у читальній залі гуртожитку. Кожного разу, відвідуючи бібліотеку обробляв літературні джерела з нових надходжень, занотовуючи цікавий та необхідний матеріал на листах паперу, формуючи їх у папку. Він був постійним читачем бібліотеки читальної зали університету. Особливу увагу звертав на нові задачі, які занотовував, щоб поміркувати над їх вирішенням. Віталій входив до «Проблемної групи», де членами групи були переважно студенти п'ятих курсів і лише він - першокурсник. На другому курсі вже написав три статті: дві з яких опубліковано у збірниках наукових праць студентів і викладачів ЖДУ імені Івана Франка, а також стаття про ірраціональні рівняння у Всеукраїнській методичній газеті «Математика».

Навчаючись на четвертому курсі намагався описати розуміння про любов за допомогою математики, але опрацьовуючи матеріал зрозумів, що теоретично за допомогою математики не зможе реально завершити роботу. Дружина Віталія – Ольга, розповіла про те, як молодий юнак зізнався їй у коханні: «Я не знаю, що таке кохання. Але я впевнено знаю, що ти нікуди не дінешся від мене». І не помилився у своєму виборі.

Також була спроба опублікувати свою книгу, але з часом вона почала втрачати актуальність та не була опублікованою.

У 2008р. з відзнакою закінчив Житомирський державний університет імені Івана Франка з відзнакою та здобув ступінь магістра.

Згодом вступив до Інституту математики Національної академії наук України та в 2011 році успішно захистив кандидатську дисертацію на тему: «Інтегральні теореми для моногенних функцій в тривимірній гармонічній алгебрі» під керівництвом доктора фізико-математичних наук С. А. Плакси [1].

В 2018 році отримав премію Інституту математики НАН України і відповідний диплом за цикл робіт «Моногенні функції в асоціативних алгебрах».

Віталій Шпаківський – цікава та різностороння особистість. Окрім наукових уподобань чільне місце займає хоббі Віталія - гра у футбол, що втілювалося у створення футбольної команди «Енергія» (села Гадзинка

Житомирського району). Команда гідно виступала, отримуючи численні перемоги.

У 2013 році Віталій Станіславович став лауреатом премії Верховної Ради України для молодих учених в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок (рис. 1) , виконавши цикл наукових праць на тему: «Аналітико-топологічні методи досліджень рівнянь математичної фізики, задач опуклого та гіперкомплексного аналізу» [2].

Рис. 1. Почесні нагороди В. Шпаківського (Медаль та диплом)

В 2019 році став переможцем у проекті науково-дослідних робіт молодих учених НАН України, з роботою на тему: «Геометричні та аналітичні методи дослідження екстремальних задач та рівнянь з частинними похідними» (Інститут математики Національної академії наук України) [2].

В 2020 році: Гранти НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки, з роботою: «Тополого-аналітичні методи в комплексному та гіперкомплексному аналізі і їх застосування»[2].

Віталій бере участь з доповідями на багатьох міжнародних конференціях у Польщі, Великобританії, Росія, Румунії, Португалії, Швеції та інших.

Віталій Станіславович є рецензентом у таких наукових видань як: *Advances in Applied Clifford Algebras*, *Applied Mathematics Letters*, *An. St. Univ. Ovidius Constanta, Ser. Mat*, *Advances in Difference Equations*, *Indian Journal of Pure and Applied Mathematics*, *Chaos, Solitons & Fractals*, *Applied Mathematics & Information Sciences*, *Int. J. Adv. Research Math.* та інших.

Протягом усього періоду наукової діяльності було написано багато статей та доповідей, які публікувались у різних наукових та науково-популярних виданнях [4]. Загальна кількість публікацій Віталія Шпаківського – понад 70 статей [3-19].

Головним досягненням в 2020р. для Віталія Станіславовича захист докторської дисертації на тему: «Моногенні функції в асоціативних алгебрах». Успішний захист дисертації – отримання ступеня: Доктор фізико-математичних наук (математичний аналіз).

Шпаківський Віталій науковий, а також громадський діяч, він є депутатом Глибочицької об'єднаної територіальної громади та гідно відстоює права простих сільських людей, власними силами та за допомогою добрих і не байдужих людей творять добро разом. Тому усі односельчани підтримують Віталія Станіславовича у його діяльності. Лише розумні, віддані своїй справі люди, небайдужі до проблем інших зможуть змінити життя в Україні на краще!

Висновки Отже, опрацьовано літературу щодо даної проблематики, досліджено особливості життєвого та наукового шляху молодого доктора фізико-математичних наук Віталія Шпаківського.

З'ясовано, що Віталій це не тільки людина з великої літери, а й видатний вчений, різнобічно освічена людини, талановитий педагог і вчений, активний діяч, депутат Глибочицької ОТГ, доктор фізико-математичних наук, викладач, чудовий чоловік та прекрасний батько – такі уподобання на перший погляд характеризують Віталія як відповідальну людину котра знається на своїй справі. Де б Віталій не працював скрізь перш за все проявляє себе як

кваліфікований спеціаліст і навіть якщо Віталій не знає як вирішити питання , обов'язково знайде вирішення методом опанування нової інформації для себе. Загальне визнання В. Шпаківському як науковцю принесли його численні роботи в галузі науки (дисертаційні дослідження, читання й публікація курсів лекцій, доповідей, опублікування статей у різних виданнях нашого світу, тощо). Остання обставина викликає цікавість ще й тому, що звичайний хлопчик з села неподалік міста Житомир мав з дитинства бути вчителем і в свої 34 роки захистив докторську дисертацію та отримав ступінь доктора фізико-математичних наук.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. «Інтегральні теореми для моногенних функцій в тривимірній гармонічній алгебрі» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.imath.kiev.ua/people/profile.php?pid=241&tab=2&lang=ua>.
<http://www.nas.gov.ua/UA/PersonalSite/ParticipationCompetitions/Pages/default.aspx?PersonID=0000015337>\
2. Нагороди та відзнаки [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nas.gov.ua/UA/PersonalSite/ParticipationCompetitions/Pages/default.aspx?PersonID=0000015337>.
3. Шпаківський В.С. Публікації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.imath.kiev.ua/people/profile.php?pid=241&tab=3&lang=ua>.
4. Документи та тенденції цитування [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=36633133100>.
5. Mierzejewski D. A., Szpakowski V. S. On solutions of some types of quaternionic quadratic equations // Bulletin de la Société des Sciences et des Lettres de Łódź 58, Ser. Recherches sur les déformations. – 2008. – 55. – P. 49 – 58.

6. Szpakowski V. S. Solution of general quadratic quaternionic equations // Bulletin de la Société des Sciences et des Lettres de Łódź 59, Ser. Recherches sur les deformations. – 2009. – 58. – P. 45 – 58.
7. Plaksa S. A., Shpakivskyi V. S. "Constructive description of monogenic functions in a harmonic algebra of the third rank", Ukr. Math. J., Vol. 62, No.8, 1078–1091 (2010).
8. Shpakivskyi V. S., Plaksa S. A., "Integral theorems in a commutative three-dimensional harmonic algebra", in: Progress in analysis and its applications: Proc. of 7th International ISAAC Congress, London, July 13 – 18, 2009, World Scientific (2010), 977–986.
9. Plaksa S. A., Shpakivskyi V. S. Integral theorems for differentiable functions in a three-dimensional harmonic algebra // Reports of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2010, № 5. – P. 23 – 30.
10. Shpakivskyi V. S. „The power series and Laurent series in a three dimensional harmonic algebra” // Zb. Pr. Inst. Mat. NAN Ukr, Vol. 7 (2010), No. 2, 314 – 321.
11. Shpakivskyi V. S., Plaksa S. A. Integral theorems and a Cauchy formula in a commutative three-dimensional harmonic algebra // Bulletin de la Société des Sciences et des Lettres de Łódź 60, Ser. Recherches sur les deformations. – 2010. – № 2. – P. 47 – 54.
12. Plaksa S. A., Grishchuk S. V., Shpakivskyi V. S. Commutative algebras of monogenic functions associated with classic equations of mathematical physics // Contemporary Mathematics. – 2011. – Vol. 554
13. Shpakivskyi V. Linear quaternionic equations and their systems // Advances in Applied Clifford Algebras. – 2011. – 21 – № 3. – C. 637 – 645.
14. Plaksa S. A., Shpakivskyi V. S. Limiting values of Cauchy type integral in a three-dimensional harmonic algebra // Eurasian Math. J. – 2012. – Vol. 3. – № 2. – P. 120 – 128.

15. Shpakivskyi V. S. On the isomorphism of functional algebras in harmonic algebra with two-dimensional radical // *Zb. Pr. Inst. Mat. NAN Ukr.* – 2010. – Vol. 7, No. 2. – P. 314–321.
16. Plaksa S. A., Shpakivskyi V. S. A description of spatial potential fields by means of monogenic functions in infinite-dimensional spaces with a commutative multiplication // *Bulletin de la Société des Sciences et des Lettres de Łódź* 62, Ser. Recherches sur les déformations. – 2012. – № 2. – P. 55 – 65.
17. Plaksa S. A., Shpakivskyi V. S. On limiting values of Cauchy type integral in a harmonic algebra with two-dimensional radical // *Ann. Univ. Mariae Curie-Skladowska, Sect. A.* – 2013. – Vol. 57, № 1. – P. 57 – 64.
18. Flaut C., Shpakivskyi V. Some identities in algebras obtained by the Cayle-Dickson process // *Advances in Applied Clifford Algebras.* – 2013. – Vol. 23. – № 1. – P. 63 – 76.
19. Plaksa S. A., Shpakivskyi V. S. On the Logarithmic Residues of Monogenic functions in a Three-Dimensional Harmonic Algebra with Two-Dimensional Radical // *Ukr. Math. J.* – 2013. – Vol. 65. – № 7. – P. 1079 – 1086.